

Rasspecifik Avelsstrategi för Sealyhamterrier 3.0

Fastställd av SKK 2023

gällande 5 år framåt

Inledning	3
Syfte, Regler och Rekommendationer för uppfödare och hanhundsägare	3
Arbetsgång och förankring	3
Historik	3
Ursprung.....	3
Sealyhamterrier i Sverige.....	4
Population	4
Nuläge	4
Inavelsgrad	5
Registreringsstatistik.....	6
Mål	7
Handlingsplan.....	7
Funktionsegenskaper/Vardagsmentalitet	7
Användning och mentalitet	7
Nuläge	7
Mål	8
Handlingsplan	8
Hälsa	8
Nuläge	8
Mål	9
Handlingsplan.....	9
Exteriör	9
Nuläge	9
Mål	10
Handlingsplan	10
Handlingsplaner för rasklubben	10

Inledning

Syfte, Regler och Rekommendationer för uppfödare och hanhundsägare

Alla uppfödares intention är att föda upp friska och sunda hundar med rastypisk mentalitet och exteriör. Hur kommer vi dit?

- Hur definierar vi vad som är målet för aveln, vad som ska prioriteras och vägen till ett lyckat avelsarbete?
- Hur ser vi till att kunskapen når fram till alla som är involverade i aveln av vår ras?

Dessa frågor ligger till grund för utformandet av detta dokument. SKK har utarbetat en avelspolicy som det är varje uppfödares skyldighet att känna till. Den är generellt hållen och tar ingen hänsyn till de frågeställningar som är specifika för vår ras.

SKK:s avelspolicy inleds med denna paragraf:

”Hundavel och därmed hundrasers utveckling grundas på uppfödarnas val av avelsdjur, samt på den användning som dessa val får. Ärftlig variation är en förutsättning för hundraser och deras möjlighet att anpassas till framtidens krav. Avel och utveckling av rashundar ska därför vara målinriktad, långsiktig och hållbar. Med hållbar menas att den inte leder till brister avseende hälsa, mentalitet, funktion eller dränerar rasen på genetisk variation. Avel och uppfödning ska ske i överensstämmelse med djurskyddslagstiftningen och Svenska Kennelklubbens (SKK) grundregler. Hundar med allvarliga sjukdomar eller funktionshinder ska inte användas till avel. Parningskombination som utifrån tillgänglig information ökar risken för allvarlig sjukdom/funktionshinder hos avkomman ska undvikas”.

Vår uppgift har varit att utarbeta en rasspecifik avelsstrategi - en handlingsplan för aveln inom vår ras enligt beslut av SKK:s fullmäktige 2001. SKK:s avelspolicy anger målen, vår strategi beskriver vägen dit, och förutom ovanstående:

- att fortsätta utöka den genetiska variationen genom att fler hundar används i avel och att man gör så många olika parningskombinationer som möjligt, eventuellt med hjälp av import.
- att öka intresset för rasen t.ex. genom att synas i utställningsringarna, men även i andra sammanhang som t.ex. lydnadsprov, agility, BPH, rallylydnad, spår m.m
- att exteriört behålla korrekt balans, typ och en sträv päls.

Arbetsgång

Klubbens RAS från 2007 (fastställd 2008-01-19) har varit utgångspunkten för senare revideringar (2017), även årets. Vi har som mål att skicka ut en hälsoenkät till registrerade sealyhamterrierägare inför ny revidering, detta har vi inte levt upp till inför denna revidering. Vi har skickat efter skadestatistik från Folksam, IF, Sveland, Agria och Länsförsäkringar men inget bolag kunde leverera statistik till oss då de har för få sealyhamterrier registrerade.

Historik

Ursprung

Sealyhamterriern som ras kan dateras tillbaks till omkring 1850. Kapten John Edwards, på godset Sealyham i Wales var allvarligt missnöjd med de lokala terriernas jaktegenskaper och beslöt sig för att skapa en egen terrierstam. Dessa terriers skulle kunna jaga räv, grävling, utter och vildkatt. Edwards önskade en liten jaktterrier (8 - 10 kg) som hade korta ben, vit sträv päls, ett relativt stort huvud med mycket kraftig käke och lång kropp. Kort sagt, den ultimata grythunden.

Vilka raser som låg bakom uppbyggnaden av sealyhamterriern är inte helt klarlagt. Det var få raser som var väldefinierade på den tiden. Men troligen korsade Edwards in dandie dinmont terrier och welsh corgi, samt även bullterrier eller den bullterrierlika cheshire terriern när han byggde upp rasen. Antagligen finns också strävhairig foxterrier och west highland white terrier bland sealyhamterrierns anfäder.

Den första utställningen anordnades lokalt i Haverfordwest i Wales 1903. Det var även där det bildades en specialklubb för rasen 1908. För övrigt samma år som den första rasstandardens skrevs.

Sealyhamterrier i Sverige

Rasen kom till Sverige redan 1915. Den har sedan dess haft sin trogna beundrarskara även om den aldrig haft någon större popularitet.

Population

Nuläge

En ras med så få registreringar som sealyhamterrier är naturligtvis mycket beroende av införsel av nytt avelsmaterial från andra länder. Problemet med en avel som bygger på importer är att kontrollen över rasens status och utveckling inte ligger hos oss, utan hos de länder varifrån majoriteten av våra importer kommer ifrån. Samarbetet mellan de nordiska uppfödarna har dock alltid varit gott. Under den senaste fem-årsperioden har två hanar lånats in från USA och flertalet tikar har parats utomlands i bland annat Danmark och Holland. Därtill har även sperma importerats för att utveckla avelsbasen.

Vi möter samma problem som alla raser med låga registreringssiffror. Avelsbasen blir per automatik för snäv p.g.a. den låga tillgången på lämpliga avelsdjur. I tabell 1 nedan ser man årsvis sedan 2013 att olika hanar har använts till olika tikar, vilket är positivt. Någon uttalad begränsning av hanar har vi inte sett något behov av, då våra uppfödare försöker till det yttersta att få in så mycket nytt avelsmaterial från andra länder som möjligt. Avelskunskapen är hög hos rasens uppfödare.

Tabell 1. Antal hundar använda i avel varje år 2013-2022

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kullar	1	3	1	2	4	4	2	4	5	3
Tikar	1	3	1	2	4	4	2	4	5	3
Hanar	1	2	1	1	4	4	2	3	5	3

Källa: SKK s Avelsdata

Internationellt ser vi stora variationer i utvecklingen av antalet registrerade Sealyhamterrier. I Storbritannien ser vi en ökning mellan 2012-2022. Under dessa år har antalet individer ökat från 76 till 184 stycken. Finlands senast registrerade kull var 2020 med 6 valpar. Därefter har det endast importerats ett fåtal individer. Samma trend ser vi i Norge där senaste kullen registrerades 2013 med 5 valpar. Efter det har det endast registrerats några enstaka importörer. Vi ser en något positivare utveckling i Danmark där det har fötts mellan 1-3 kullar under åren 2012-2022. Året 2021 registrerades 13 sealyhamvalpar. Vi hoppas att Sverige och Danmarks positiva utveckling kommer smitta av sig på de övriga nordiska länderna så vi kan trygga Sealyhamterrierns framtid.

Inavelsgrad

Inavelsgradsökningen bland numerärt små raser ligger ofta högt p.g.a. en låg tillgänglig avelsbas, och en enstaka kull kan ändra medelprocenten ganska mycket. Hos sealyhamterriern ser vi dock att den ligger på en ganska rimlig nivå, se diagram 1. Av de 29 kullar som fötts i Sverige under den senaste tioårsperioden, ser inavelsgradsökningen ut så här i de enskilda kullarna: 23 håller sig mellan 0-4,7%, 3 kullar mellan 6,4-12,5% och 3 kullar mellan 9,8-16,8%. Det syns ingen minskning av kullstorlek i det första ledet av de med högre inavelsgradsökningsprocent.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Inavelsgrad	0 %	5,5 %	3,1 %	3,1 %	4,3 %	2,1 %	3,8 %	3,2 %	3,4 %	6,8 %

Rasens genomsnittliga inavelsgrad. Beräknad över 5 generationer.

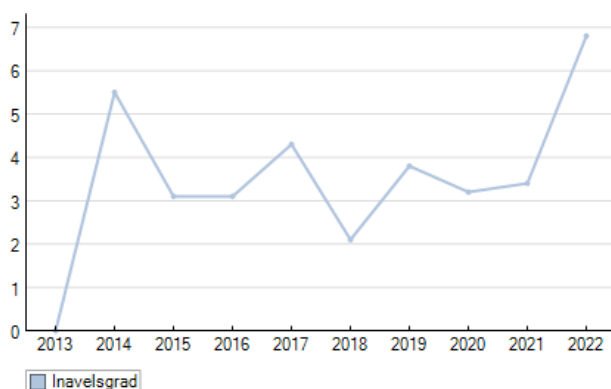

Diagram 1. Genomsnittlig inavelsgradsökning inom rasen 2013 - 2022 Beräknat på 5 generationer. Källa: SKK s Avel

Den svenska populationen innehåller många importerade hundar. Observera att dessa hundar oftast inte har fullständiga 5-generationers stamtavlor i SKKs databas, och att

inavelsgradsökningen därför inte är helt tillförlitlig, dvs är lägre i de statistiska tabellerna än i verkligheten.

Registreringsstatistik

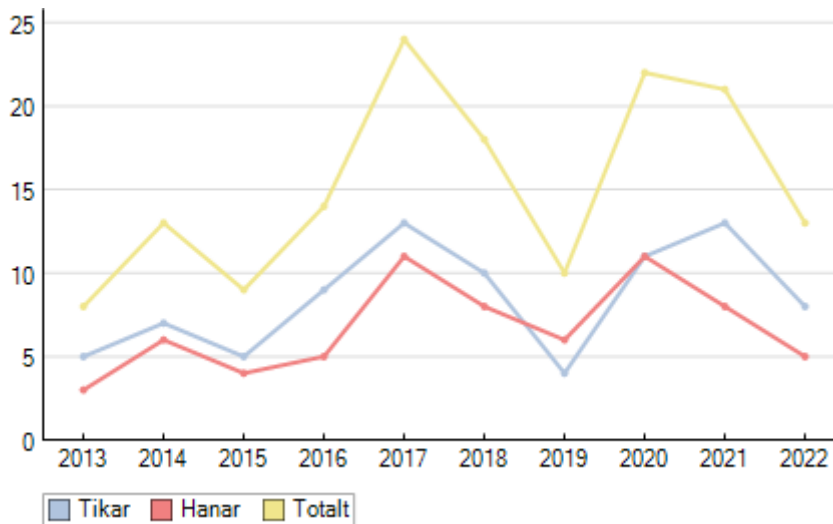
Vår ras har låga registreringssiffror, se tabell 2 och diagram 2. Fler valpar behövs för ökad genetisk variation. En hög inavelsgrad innebär en dubbling av gener som medför att gener förloras. Även gener med negativ inverkan dubbleras, vilket kan ses som ökning av defekter av recessiv typ. Genetisk variation är nödvändigt för att rasen ska kunna motstå sjukdomar och leva upp till de krav som ställs idag och som kan komma att krävas i framtiden. Enligt tabell 2 kan man se att ingen hane har importerats sedan 2015. Däremot har flertal hanar lånats in under perioder för att bredda avelsbasen. Inga avelsdjur har använts som är yngre än 2 år under angiven tidsperiod. mer än en hane 2022, som var mellan 1½ - 2 år.

Tabell 2. Antal registrerade hundar (svenskfödda valpar och import) 2013 - 2022

2013 ▼ - 2022 ▼ Visa

Antal reg/år	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tikar	5 (2)	7 (1)	5 (3)	9 (3)	13 (2)	10 (2)	4 (2)	11	13	8
Hanar	3	6 (1)	4 (1)	5	11	8	6	11	8	5
Totalt	8 (2)	13 (2)	9 (4)	14 (3)	24 (2)	18 (2)	10 (2)	22	21	13

Importer (varav import) kan visas fr.o.m. 2004

Källa: SKK s Avelsdata

Som man kan se i diagram 2 har det varierat genom åren med antal registrerade valpar.

Mål

Vi behöver motverka låga registreringsciffror genom att få fler att upptäcka vår ras. Vårt mål är att följa SKKs rekommendation, att inga enskilda parningar har närmare släktskap än 6,25 %.

Handlingsplan

Vi kan öka intresset för rasen t.ex. genom att synas i utställningsringarna, men även i andra sammanhang som t.ex. lydnadsprov, agility, BPH, rallylydnad, spår m.m. Vi ska också synas med montrar på de större utställningarna som tillåter sådana. Ett sätt att hålla kvar nya sealyhamterrierägare är att klubben fortsätter att bjuda nya ägare på ett år gratis medlemskap och uppmanar därefter till fortsatt medlemskap genom informationsmail. Detta för att öka medvetenheten om att vår klubb finns och att det ska kännas viktigt att vara medlem. Klubben ska fortsätta att ordna aktiviteter där sealyhamterrierägare kan träffas för att upptäcka och utveckla rasen tillsammans.

Vi ska fortsätta utöka den genetiska variationen genom att fler hundar används i avel och att man gör så många olika kombinationer som möjligt, eventuellt med hjälp av import.

Funktionsegenskaper/Vardagsmentalitet

Användning och mentalitet

Kapten Edwards (rasens upphovsman) strävade mot att få fram en hund med maximalt mod och som kunde hålla sig skadefri under sina möten med bytesdjur. Endast de mest tåliga och stridslystna hundarna fick leva, övriga avlivades om de inte förolyckades under grytarbetet. Samtidigt så skulle sealyhamterriern orka med att springa under många timmar tillsammans med de hästburna jägarna. Det var dock ganska länge sedan som rasen användes i detta syfte och idag beskrivs rasen på ett annat sätt. En modern sealyham är en självsäker och orädd men godmodig, lekfull och vänlig hund som inte är lättretad, men blir den arg så kan det ursprungliga terriertemperamentet komma fram. Ett fåtal hundar har genomfört viltspårprov och anda tävlar i agility. Rasen är mångsidig även om de flesta enbart fungerar som trivsamma sällskapshundar.

Nuläge

Sju hundar, från flera av de idag aktiva uppfödarna, har genomgått BPH (Beteende och personlighetsbeskrivning av hund) sedan förra RAS skrevs. Fyra tikar och tre hanar och samtliga sju har genomfört BPH med skott. Vi hoppas att denna positiva trend kommer att fortsätta. (Historiskt har nio hundar genomfört MH mellan 2000-2012.)

Hunden blir inte godkänd eller underkänd, utan den får med sig ett protokoll där beteendet beskrivs utifrån olika moment som genomförts. Självklart önskar man vissa reaktioner framför andra i de olika momenten, allt beroende på vilken ras man har och vilka egenskaper man vill se hos individen och i rasen som helhet. Hundens beteende beskrivs i olika situationer. Det som ger den mångsidigaste beskrivningen av våra hundar idag är BPH.

Mål

Vi har som mål att fler hundar genomgår BPH så att vi kan se beteendeförändringar över tid hos vår ras. Genom BPH kan man också få fram diagram på resultaten genom SKK s avelsdata även om inte så många hundar beskrivits. Det blir därför lättare att se förändringar över tid. Vi vill att rasen behåller det i rasstandarden beskrivna temperamentet d.v.s. en alert, orädd hund med ett vänligt temperament.

Handlingsplan

Uppfödare ska uppmana sina valpköpare att få sina hundar beskrivna på BPH och att man som uppfödare också låter sina hundar bli beskrivna på BPH. Skriva och informera återkommande om det i olika forum, t ex i medlemsbladet där man också kan hänvisa till aktuella tillfällen att låta sin hund genomgå BPH. Förslagsvis kan klubben anordna och bjuda in till BPH beskrivning på aktivitetsdagar. Hundar som visar överdrivna rädsloreaktioner eller visar aggressivitet i provocerade situationer ska inte användas i avel.

Hälsa

Nuläge

Vi har efterfrågat statistik från Sveland, Länsförsäkringar, Agria, IF och Folksam. Vi har blivit trevligt bemötta men inget bolag anser sig ha tillräckligt med statistiskt underlag till oss för att kunna ge en tydlig hälsobild. De har för få sealyhamterrier registrerade i bolagen.

Sedan vårt första RAS fastställdes finns nu tillgång till en gentest för linsluxation (PLL) validerat för rasen. Testet görs genom att ett enkelt salivprov (svabbtest) och skickas för analys. Vi rekommenderar att provet görs av veterinär med identitetskontroll, för att den dag SKK ev. godkänner provet, blir det förmodligen inte registrerat annars. Det ger också en större trovärdighet åt provsvaret. Enligt Jordbruksverkets och SKK s regler får man INTE para två anlagsbärare med varandra.

Det tre olika resultat man kan få av ett DNA test är:

Clear: dessa hundar har två normala kopior av DNA. Animal Health Trusts (AHT) forskning har visat att hundar med CLEAR inte kommer att utveckla PLL p.g.a. mutationen de testas för. Det kan inte uteslutas att hundarna kan utveckla PLL på grund av andra orsaker, såsom trauma eller effekterna av andra, oidentifierade mutationer. Dessa hundar får inte användas i avel.

Carrier-bärare: dessa hundar har en kopia av mutationen och en normal kopia av DNA. AHTs forskning har visat att bärare har en mycket låg risk för att utveckla PLL. Dessa hundar kan användas i avel tillsammans med en hund som testats som clear.

Affected-genetiskt drabbad: Dessa hundar har två kopior av mutationen och löper stor risk att utveckla PLL under sin livstid.

Tidigare vanlig förekomst av hudproblem och diskbråck har förbättrats radikalt, speciellt diskbråck, som var vanligt under förra århundrandet är numera glädjande nog mycket sällsynt. Noterbart är att den vita färgen bidrar till känsligare hud, inte bara hos sealyhamterrier utan på många raser.

Mål

Enbart friska hundar ska användas i aveln. Hundar med t ex kända hudproblem eller problem från rygg eller skelett ska inte användas i avel. Så många olika kombinationer av avelsdjur som möjligt ska eftersträvas för att få så stor genetisk variation som möjligt och uppfödare ska ha som mål att vara observanta, så att ingen enskild hund får för stor inverkan på rasen.

Handlingsplan

Uppfödarna måste vara observanta och inte avla på sjuka individer, men med så få registrerade hundar kan man inte ta bort annat än de sjuka individerna och inte övriga familjemedlemmar såsom syskon, barn etc. eftersom det begränsar avelsmaterialet ytterligare. Däremot ska man som uppfödare ha detta i åtanke då man planerar sitt avelsarbete.

Linsluxation: Klubben rekommenderar att de hundar som ska användas i avel bör PLL-testas hos veterinär innan parning. Då kan man använda även **en** anlagsbärare i avel och därmed inte begränsa avelsmaterialet ytterligare.

Exteriör

Nuläget

Rasens exteriör finns beskriven i rasstandard. Texten beskriver en välbalanserad kraftfull hund i litet format. Rektangulär inte kvadratisk. Det är viktigt att sealyhamterriern behåller den korrekta typen.

Trots det låga registreringsantalet håller rasen en ganska hög exteriör kvalitet. Storleken är idag över lag korrekt både bland hanar och tikar.

Ett flertal exteriöra detaljer bör dock prioriteras i den framtida aveln. Det finns en tendens idag att vi går mot mer kvadratiske och högställda hundar och detta bör uppfödare uppmärksammas på.

Ovanstående prioriteringar befastes i stort sett vid SvTeKs senaste Domarkonferens 2021, då sealyhamterrier var en av de presenterade raserna.

I tidigare RAS påtalades att pälskvaliteten måste förbättras. Detta är något som uppfödare

har tagit till sig och vi ser idag många sealyhamterrier med en mycket strävare och mer lättskött päls än tidigare.

Mål

Att uppfödarna fortsätter arbetet med att förbättra pälskvalitén för att höja nivån ytterligare. Vi behöver även se till att fler hundfrisörer och trim blir utbildade i att kunna trimma en sealyhamterrier, då det i dag är svårt att få tag på kunniga trimmare.

Fortsätta att prioritera att behålla korrekt balans och typ, se ovan under Nuläget. Vi bör se upp med mankhöjd, alltför luftiga hundar, för korta ryggar, en rygglinje som inte är rak och även ett sluttande kors, som enligt rasstandarden inte är korrekt.

Handlingsplan

Informera vid domarkonferenser och liknande tillfällen samt i Sealyham Nytt (medlemsbladet) och på vår hemsida (www.scandinaviansealyham.com) om betydelse av korrekt balans och typ. Publicera rasstandarden i medlemsbladet minst en gång/år. Se till att rasstandarden ligger på vår hemsida samt trimbeskrivningen från Cindy Pettersson. I medlemsblad och vid möten diskutera andra viktiga rasdetaljer. Fortsätta bjuda in rasspecialister att döma den årliga specialutställningen.

Handlingsplaner för rasklubben

Klubben deltar i montrar och på mässor för att synas och därmed öka intresset för rasen.

Klubben ska fortsätta att bjuda nya ägare på ett år gratis medlemskap.

Klubben ska fortsätta att ordna aktiviteter där sealyhamterrierägare kan träffas för att upptäcka och utveckla rasen tillsammans.

Informera om BPH i klubbens olika forum och eventuellt arrangera BPH vid rasens aktivitetsdagar.

Informera om rasstandarden och se till att den ligger på hemsidan samt diskutera viktiga rasdetaljer i medlemsbladet och vid möten.

Se till att trimbeskrivningen från Cindy Pettersson ligger på hemsidan.

Fortsätta bjuda in rasspecialister att döma den årliga specialutställningen.